

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

SKRIVELSE
2024-12-06

Ärendenummer:
NV-00322-21

Främja viltvården med medel ur Viltvårdsfonden

Slutredovisning av regeringsuppdrag N2021/00013

Innehåll

1. SAMMANFATTNING	3
2. INLEDNING	5
2.1 UPPDRAGET.....	5
2.2 UTFORMNING/AVGRÄNSNING	6
2.3 GENOMFÖRANDE.....	6
3. RESULTAT	8
3.1 DE UPPHANDLADE DELUPPDRAGEN	8
3.2 ADAPTIV KLÖVVILTSFÖRVALTNING	9
3.3 VILT OCH TRAFIK.....	13
3.4 VILTRAPPORTERING OCH VILTOBSERVATIONER.....	18
3.5 VILTPROVTAGNING	21
3.6 BIDRAG UR VILTVÅRDSFONDEN	22
3.7 GÅSRÄKNINGEN.....	28
4. SLUTSATSER OCH FORTSATT ARBETE	29
5. KÄLLFÖRTECKNING	33

1. Sammanfattning

I januari 2021 fick Naturvårdsverket i uppdrag att under perioden 2021–2023 med medel ur Viltvårdsfonden främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med syftet med jaktlagen (1987:259). Uppdraget förlängdes senare till att gälla till och med den 31 december 2024. Detta uppdrag slutredovisar vi härmed och kan konstatera att den verksamhet som Viltvårdsfonden finansierar bidrar till att främja jakt och annan viltvård samt att de åtgärder som utförs genom bidrag och upphandlingar är av stor betydelse för staten, viltförvaltningen och för en fungerande viltvård.

I uppdraget till Naturvårdsverket ingick att från och med den 1 januari 2022, med iakttagande av upphandlingsreglerna, ombesörja att följande utförs:

- åtgärder som rör uppföljning och övervakning av viltstammarna, inklusive att årliga sammanställningar av avskjutningsstatistik och uppskattning av vilttäthet för allt jaktbart vilt redovisas,
- åtgärder som syftar till att minska lidandet för trafikskadat vilt,
- åtgärder som bidrar till en adaptiv klövviltsförvaltning, samt
- vid behov andra relevanta viltvårdsåtgärder.

Naturvårdsverket valde tidigt att dela upp verksamheten i fyra olika områden:

- Adaptiv klövviltsförvaltning
- Vilt och trafik
- Jaktrapportering och viltobservationer
- Viltprovtagning

Delarna upphandlades i enlighet med lagen om offentlig upphandling (LOU 2016:1145) och Svenska Jägareförbundet vann alla fyra uppdrag. Leverantören till de upphandlade tjänsterna har därefter följt kravställningarna i enlighet med respektive avtal med enbart ett fåtal avvikelser, alla avstämnda och godkända av Naturvårdsverket.

I tillägg till de upphandlade avtalen och inom ramen för viltövervakning har Naturvårdsverket även uppdragit Lunds universitet att genomföra årliga gåsinventeringar under sensommar/tidig höst. Genom uppdraget har en lång tidsserie av data upprätthållits och data ifrån dessa inventeringar är av betydelse för såväl den nationella som den internationella gåsförvaltningen.

Naturvårdsverket anser att de tjänster som innefattas av regeringsuppdraget är av stor vikt för den svenska viltförvaltningen även i framtiden. Det har inom avtalstiden identifierats utvecklingsmöjligheter inom alla uppdrag som kan ses som ett nästa steg inom respektive ämnesområde.

En nyligen genomförd justering av 48 a § i jaktförordningen (1987:905) som börjar gälla den 1 januari 2025 möjliggör för Naturvårdsverket att, oberoende av ett regeringsuppdrag, välja att upphandla dessa tjänster på nytt när avtalen tar slut den 31 december 2025. Detta är något som Naturvårdsverket också avser att göra. Under avtalsåren har deluppdragen utvärderats och för åtminstone ett par av

avtalen (Viltprovtagning och Adaptiv klövviltförvaltning) förekommer det behov av justeringar av uppdragen vid händelse av en ny upphandling.

Vid utformningen av nya upphandlingar avser Naturvårdsverket att formulera uppdrag som sträcker sig över flera år. För att säkerställa kontinuitet och effektivitet inom förvaltningen efterfrågar Naturvårdsverket därför fleråriga beslut ifrån regeringen gällande medelstilldelningen. Då regeringsbeslutet (LI2023/00524 samt LI2024/01065) om brukandet av medel ur Viltvårdsfonden för viltvårdsåtgärder och bidragsgivning under 2025 enbart innefattar medelsfördelning för 2025, behöver Naturvårdsverket ytterligare besked ifrån regeringen om fördelningen av medel för även åren därefter.

I tillägg till de upphandlade områdena beslutade regeringen även om förordningen (2021:12) om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden. Av förordningen framgår att Naturvårdsverket från 15 februari 2021 prövar frågor om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden. Både antalet ansökningar och spridningen över verksamhetsområden har ökat med åren. Naturvårdsverket finner dock det svårt att matcha önskemålen ifrån sökande om att handläggning bör genomföras och beslut tas redan samma år som ansökan skickats in. Detta beror på att ansökningstiden möjliggör för att skicka in ansökningar relativt sent på året. Beroende på utvecklingen med antalet ansökningar att handlägga kan Naturvårdsverket komma att behöva se över möjligheterna att flytta ansökningstiden framöver för att lösa detta. Det skulle sannolikt medföra att färre sökande behöver betala tillbaka utbetalda bidrag på grund av att de inte fått besked ifrån Naturvårdsverket i tid för sin verksamhetsplanering samt att det skulle ge en effektivare medelsanvändning.

Naturvårdsverket vill på nytt uppmärksamma regeringen på att det finns ett behov för prisindexjustering vid tilldelningen av medel från Viltvårdsfonden. Kostnaderna för de upphandlade tjänsterna kommer att behöva prioriteras och om medelsfördelningen ifrån regeringen kvarstår som tidigare utan prisindexjustering påverkas bidragdelen negativt, både vad det gäller beviljade summor och fördelningen mellan olika organisationer ute i landet som är verksamma inom viltförvaltningen.

2. Inledning

2.1 Uppdraget

Naturvårdsverket har fått i uppdrag (N2021/00013) av regeringen att med medel ur Viltvårdsfonden främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med syftet med jaktlagen (1987:259). Uppdraget innebär att Naturvårdsverket senast den 1 januari 2022 inom ramen för uppdraget, med iakttagande av upphandlingsreglerna, skulle ha upphandlat tjänster som innebar att följande utfördes;

- åtgärder som rör *uppföljning och övervakning av viltstammarna*, inklusive att årliga sammanställningar av avskjutningsstatistik och uppskattning av vilttäthet för allt jaktbart vilt redovisas,
- åtgärder som syftar till att *minska lidandet för trafikskadat vilt*,
- åtgärder som bidrar till en *adaptiv klövviltförvaltning*, samt
- vid behov *andra relevanta viltvårdsåtgärder*.

Regeringen beslutade också om förordning om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden där det framgår att Naturvårdsverket från februari 2021 prövar frågor om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden.

Som en del av regeringsuppdraget (N2021/00013) har Naturvårdsverket den 1 april 2022 skickat in en rapport till regeringen gällande vilka författningsändringar myndigheten ansåg behövde göras med anledning av uppdraget¹.

Under april 2022 skickade Naturvårdsverket även in en lägesrapport till Regeringskansliet gällande arbetet med regeringsuppdraget².

Uppdraget har ändrats två gånger sedan det gavs till Naturvårdsverket. Den första ändringen (N2021/00694) innebar att Naturvårdsverket fick ansvar för att ombesörja aktiviteterna listade ovan från och med den 1 juli 2022 i stället för den 1 januari 2022. I maj 2023 ändrades uppdraget återigen (LI2023/02520) genom en förlängning till och med 31 december 2024. Naturvårdsverket uppdrogs då också att lämna in en delredovisning till Regeringskansliet senast den 15 januari 2024³. Delredovisningen skulle innehålla:

- en redogörelse av dittillsvarande erfarenheter angående de viltvårdsåtgärder Naturvårdsverket enligt uppdraget ska ombesörja,
- en bedömning av huruvida det är förenligt med upphandlingsreglerna om någon eller några av viltvårdsåtgärderna i stället kan utföras av en ideell

¹ [Redovisningsrapport Regeringsuppdrag](#), förslag på författningsändringar.

² [Redovisningsrapport Regeringsuppdrag](#), lägesrapport.

³ [Att främja viltvården genom upphandling eller bidrag](#), delredovisning.

- organisation utan ett föregående upphandlingsförfarande, till exempel genom sökbart bidrag ur Viltvårdsfonden, och
- en bedömning av huruvida det är motiverat att ändra fördelningen mellan avsatta medel ur Viltvårdsfonden avseende dels de viltvårdsåtgärder myndigheten ska ombesörja, dels bidragsgivningen enligt förordningen om vissa bidrag ut Viltvårdsfonden.

Regeringsuppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) senast den 31 december 2024.

2.2 Utformning/avgränsning

Naturvårdsverket har valt att göra denna slutredovisning kort och övergripande då uppdraget fortlöpande har delredovisats på ett utförligt sätt. Fördjupade beskrivningar om respektive uppdrag och bidragsansökan återfinns genom hänvisningar i rapporten.

2.3 Genomförande

Detta uppdrag har genomförts på Naturvårdsverket i form av ett projekt med en projektgrupp som nu senast har bestått av David Bruun, Lars Plahn, Kerstin Hultman-Boye och Malin Åhl, projektledare. Därtill har Jens Andersson, Jenny Landin, Johanna Enberg, Anna Brengesjö, Malin Hollberg Malm, Ida Larsson, Susanne Nilsson, Elisabeth Hortobagyi, Veronica Vågstedt Wärme, Kajsa Gradin, Urban Johansson, Lisa Svensson, Per Risberg samt Ebba Henning Planck deltagit i arbetet med uppdraget.

Styrgruppen har bestått av enhetschefer och biträdande chefer inom Viltförvaltningsenheten och Viltanalysenheten samt biträdande avdelningschef på Naturavdelningen.

Naturvårdsverket valde att dela upp arbetet i fyra verksamhetsområden:

- Adaptiv klövviltsförvaltning
- Vilt och trafik
- Viltrapportering och viltobservationer
- Viltprovtagning

Deluppdragen upphandlades genom ett dynamiskt inköpssystem (DIS) inom ramen för offentlig upphandling och Svenska Jägareförbundet vann alla fyra upphandlingar.

Naturvårdsverket har inom ramen för viltövervakning även tecknat avtal med Lunds universitet att genomföra årliga höstinventeringar av gäss i Sverige, en verksamhet som tidigare har finansierats av Svenska jägareförbundet under tiden de uppdrogs jakt- och viltvårdsuppdraget av regeringen. Under Naturvårdsverkets ledning har inventeringen delvis finansierats med medel ur Viltvårdsfonden och delvis med medel från 1:3-anslaget, Åtgärder för värdefull natur.

Ansökningar om bidrag ur Viltvårdsfonden har prövats utifrån förordningen om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden. Ansökningarna har bedömts av en beredningsgrupp bestående av handläggare från Naturvårdsverkets Viltförvaltningsenhet, Viltanalysenhet och Rättsenhet. Beredningsgruppen har rapporterat till en referensgrupp vilken har bestått av enhetschef för Viltanalysenheten, biträdande enhetschef för Viltförvaltningsenheten samt jurist. Beslut om bidrag ur Viltvårdsfonden har därefter fattats av avdelningschef alternativt generaldirektör beroende på de beloppsgränser som gäller för olika beslutsnivåer.

Naturvårdsverket har löpande informerat på webbplatsen om bidrag ur Viltvårdsfonden⁴ samt i det digitala nyhetsbrevet Viltnytt om ansökningsperioder, inkomna ansökningar, storlek på ansökt bidrag och om beslut som fattats.

Beslut om denna redovisning har fattats av vik. generaldirektören Maria Ohlman den 12 december 2024 (NV-00322-21).

⁴ [Så används viltvårdsavgiften](#)

3. Resultat

För uppdraget har Naturvårdsverket årligen fått använda högst 38 miljoner kronor ur Viltvårdsfonden. Av dessa fick högst 2,4 miljoner kronor användas till Naturvårdsverkets egna personalkostnader och högst 16,8 miljoner kronor till bidragsgivning enligt den nya förordningen om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden.

Tabell 1. Sammanställning över utbetalade medel från Viltvårdsfonden inom ramen för uppdraget. För 2022 summeras de upphandlade tjänsterna enbart till halvt kalenderår i och med att uppdragen påbörjades den 1 juli 2022.

Utgiftspost	2021	2022	2023	2024*
Personal Naturvårdsverket	2 335 117	1 500 000	2 380 000	2 400 000
Adaptiv klövviltförvaltning	-	4 125 000	8 250 000	8 687 256
Vilt och trafik	-	1 487 502	2 975 000	3 132 684
Jaktrapportering och viltobservationer	-	2 950 000	6 100 000	6 433 900
Viltprovtagning	-	647 500	1 295 004	1 363 644
Bidrag ur Viltvårdsfonden	8 700 000	9 842 600	16 800 000	14 943 752
Gåsräkning	-	200 000	200 000	200 000
Summa	11 035 117	20 752 602	38 000 004	37 161 236

* Prognostiserade summor för pågående år.

3.1 De upphandlade deluppdragen

De fyra olika tjänsterna har behandlats var för sig inom Naturvårdsverket men de återkommande avstämningarna har samordnats för att effektivisera för båda parterna i avtalet. För de årliga rapporter som enligt kravställningen skulle vara Naturvårdsverket till handa den 31 december respektive år bestämdes det tidigt att justera datumet till den 31 mars året därpå i stället, detta för att ge rimligt med tid att framställa rapporterna efter avslutat kalenderår.

Under 2024 begärde Svenska Jägareförbundet en prisjustering enligt tjänsteprisindex (TPI) i enlighet med avtalet, vilket bidrog till en prisökning med 5,3 procent för alla upphandlade tjänster.

Tabell 2. Summering över utbetalda medel för de upphandlade uppdragen för respektive år. Då delar av insamlade jaktdata används för den internationella HaBiDes-rapporteringen enligt Art- och habitatdirektivet har deluppdraget Jaktrapportering och viltobservationer delvis (200 000 SEK per år) finansierats med medel från 1:3-anslaget, Åtgärder för värdefull natur. Avtalsår 2022 innefattar enbart ett halvt kalenderår då tjänsterna påbörjades den 1 juli 2022.

Avtal	Avtals-nummer	Årlig ersättning i SEK 2022	Årlig ersättning i SEK 2023	Årlig ersättning i SEK 2024*
Adaptiv klövviltsförvaltning	NV-06878-21	4 125 000	8 250 000	8 687 256
Vilt och trafik	NV-06993-21	1 487 502	2 975 004	3 132 684
Jaktrapportering och viltobservationer	NV-06397-21	3 150 000	6 300 000	6 633 900
Viltprovtagning	NV-00322-22	647 502	1 295 004	1 363 644
Summa		9 410 004	18 820 008	19 817 484

*TPI-justerade poster.

3.2 Adaptiv klövviltsförvaltning

Den upphandlade tjänsten omfattar åtgärder som syftar till att främja en adaptiv förvaltning av klövvilt. Det primära målet med uppdraget har varit att säkerställa att grundkompetens inom klövviltsförvaltningen bibehålls och fortsätter utvecklas när Svenska Jägareförbundets deluppdrag ”adaptiv klövviltsförvaltning” inom ramen för regeringens jakt- och viltvårdsuppdrag upphörde den 30 juni 2022. Uppdraget delades upp i fyra olika delaktiviteter som redovisas separat här nedan. Uppdragstagaren har genom samverkan med såväl myndigheter (till exempel länsstyrelserna med deras respektive viltförvaltningsdelegationer) som andra intressenter (såsom lokala jägare och markägare) arbetat med att öka samverkan och kunskapsnivån hos aktörerna i systemet. Informationsspridning har även skett via uppdragstagarens hemsida⁵.

Uppdragstagaren har lämnat in en årlig rapport efter varje avslutat kalenderår (se Bilaga 1). Uppdragstagaren har, i enlighet med avtalet, kallat till återkommande kvartalsvisa avstämningsmöten mellan Naturvårdsverket och uppdragstagaren. Vid dessa har uppdragstagaren beskrivit hur verksamheten har fungerat, eventuella problem som uppstått och hur de har lösts samt lyft framtida risker och utvecklingsmöjligheter. Samarbetet har fungerat bra. Uppdragstagaren har återkommande förklarat att det är svårt för dem att kategorisera och redovisa de olika deltagarna efter vilket intresse de representerar i delaktivitet två, *Samverkan*. Detta eftersom en och samma person kan ha många intressen i förhållande till

⁵ Svenska Jägareförbundets webbplats

klövviltförvaltningen. Naturvårdsverket har tagit till sig av denna synpunkt och kommer ta med sig denna fråga under arbetet inför nästa upphandling.

Över lag upplever Naturvårdsverket att uppdragstagaren har god rutin när det gäller detta upphandlade uppdrag, vilket troligen beror på att de har arbetat med likande uppgifter under en längre tid genom det tilldelade jakt- och viltvårdsuppdraget som upphörde i samband med att detta regeringsuppdrag trädde i kraft.

3.2.1 Delaktivitet 1 - Utbildningsinsatser inom området adaptiv klövviltförvaltning.

Uppdragstagaren har på samtliga nivåer av den förvaltande organisationen, med tyngdpunkt mot Älgskötselområden (ÄSO), genomfört en mängd utbildningsinsatser runt om i landet, med god geografisk täckning. Utöver de mer arts specifika temautbildningarna har sammankomster och utbildningstillfällen genomförts för att öka kunskapen kring aktuella och relevanta forskningsresultat kopplade till ämnet. Uppdragstagaren uppger att man i uppdraget har verkat i enlighet med Naturvårdsverkets Strategi för svensk viltförvaltning⁶.

Vad det gäller viltslag så har aningen fler utbildningsinsatser genomförts rörande älg i förhållande till andra arter, men det har också genomförts flera utbildningar avseende kronhjort, dovhjort och rådjur. Det kan noteras att vildsvinsutbildning inte tenderar att vara lika efterfrågad längre.

Älg- och kronhjortsutbildningarna har genomförts mot främst jägare och älgförvaltningsstrukturen (ÄFO/ÄSO), men även företrädare för jord- och skogsbruksintressen. När det gäller vildsvinsutbildningar så har några genomförts även för andra än jakt- och markägarintressena.

I huvudsak är det enskilda jägare eller företrädare för ÄSO:n som har utgjort målgrupp för specifika utbildningsinsatser. Det finns dock ett stort överlapp mellan intressegrupper. En stor andel av jägarkåren är till exempel även skogsägare likväl som en stor andel av lantbrukarna är jägare.

Uppdragstagaren anser att det har varit svårt att redovisa möten utifrån geografiska områden när utbildningstillfällen har hållits digitalt eftersom deltagare kan komma från flera olika geografiska områden. En fysisk träff har ofta deltagare från ett eller flera skötselområden eller jaktvårdskretsar medan digitala utbildningar ofta har deltagare från hela landet.

Fördelningen av fysiska och digitala utbildningar har varit jämn där de digitala tillfällena har fördelen att nå ut till betydligt fler deltagare samt fler målgrupper. Efter pandemin har en ökning skett av digitala utbildningstillfällen jämfört med innan. Krav på fysiska utbildningar och samverkansinsatser är dock också en tydlig del av uppdraget.

⁶ [Strategi för svensk viltförvaltning 2022–2029](#)

3.2.2 Delaktivitet 2 - Verka för en ekosystembaserad förvaltning genom samverkansinsatser.

I uppdraget ingår att främja en, med hänsyn till allmänna och enskilda intressen, lämplig utveckling av klövviltstammarna, vilket är i linje med jaktlagen och propositionen Älgförvaltningen (2009/10:239). Detta ska ske genom att stimulera lokal samverkan mellan de olika intressenter som berörs av klövvilt. Genom att stimulera lokal samverkan och ökad samsyn mellan olika intressenter ges möjlighet för en utökad rådighet över förvaltningens möjliga åtgärder i det enskilda fallet.

Uppdragstagaren har under arbetets gång påpekat att skillnaden mellan samverkansinsatser och övriga delaktiviteter är oklar. Det har upplevts som att de andra aktiviteterna ofta har inslag av samverkansinsatser om deltagandet inkluderar intressenter med andra intressen än jakt, jord- och skogsbruk. En stor andel av jägarkåren är, enligt undersökningar från Sveriges lantbruksuniversitetet (SLU)⁷, även jord- och skogsägare. När samverkan hålls mellan jägare uppstår därför även en samverkan mellan dessa intressen.

Traditionellt har intressenterna utgjorts av företrädare för jaktliga intressen, markägande, jord- och skogsbruk samt relevanta myndighetsföreträdare som Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och Polismyndigheten. Länsstyrelsens Viltförvaltningsdelegationer (VFD) har upplevts som det naturliga forumet för samverkansinsatser.

Uppdragstagaren har haft svårt att finna deltagare vid sidan av jaktintresset och jord- och skogsbruksintressena till samverkansinsatser på lokal nivå (under länsnivå), något som kan bero på svalt intresse. Sådana deltagare har medverkat i de fall kommuner, idrottsanläggningar, golfbanor eller orienteringsevenemang har visat intresse.

Ämnena som har diskuterats vid samverkanstillfällena har varit nya forskningsrön som t.ex. orsakssamband eller beräkningsmodeller för klövviltstäthet samt relationer mellan populationstätheter, foderresurser och uppmätta skadenivåer.

Under tiden för uppdraget har uppdragstagaren genomfört samverkansinsatser i alla län som klart uppfyller det önskade antalet enligt avtalet. När det gäller älgförvaltning har samverkan främst genomförts mellan jägarintresset, älgförvaltningsstrukturen (ÄFO/ÄSO) och företrädare för jord- och skogsbruk. När det gäller samverkan rörande vildsvin är övriga samhällsintressen representerade i högre grad.

3.2.3 Delaktivitet 3 - Utveckla och tillgängliggöra helhetskoncept för lokal reglering av täthet och sammansättning av arterna kronhjort, dovhjort,

⁷ Attityder till älgstammens storlek Fredrik Widemo 2013–2021

vildsvin och rådjur inom nuvarande struktur för älgförvaltningen.

Uppdragstagaren har under uppdragets gång samverkat med andra aktörer för att upprätthålla och skapa nya verksamheter enligt uppdragsbeskrivningen. Redovisningen omfattar lokala och regionala initiativ där uppdragstagaren har varit en aktiv part. Inom detta uppdrag lyfts exempel såsom vårinventering av kronhjort i Norrland i uppdragstagarens regi. Inventering eller systematisk observation är en viktig komponent inom den adaptiva förvaltningsmodellen⁸, där också mål, åtgärder, utvärdering och kunskapsbyggande ingår. Uppdragstagaren har också understött projekt med målstyrd förvaltning av dovhjort i Sörmland och Östergötland där stegen inom den adaptiva modellen definieras och verkställs.

I delar av Götaland och Svealand har frågor om flerartsförvaltning tagit stor plats. I viltrika områden innefattar detta hur man bör förvalta olika förekommande klövviltarter och hur de interagerar, konkurrerar och påverkar varandra. I andra områden med glesa klövviltstammar och stark påverkan från varg och björn har frågorna istället varit inriktade på hur man når en förvaltning som även i framtiden kan medge en meningsfull jakt.

En utbildning om flerartsförvaltning har tagits fram och används på alla nivåer inom förvaltningen.

3.2.4 Delaktivitet 4 - Stöd inom älgförvaltningen.

Utöver fortbildning av förtroendevalda från jägarkåren och vanliga jägare har en omfattande direktrådgivning skett via telefon och mail till människor som har haft olika frågor rörande klövviltförvaltningen. Denna efterfrågade rådgivning kommer såväl från enskilda jägare/markägare till personer som har formella uppdrag inom ÄSO:n och Älgförvaltningsområden (ÄFO). Vissa behovsprioriteringar har gjorts under jaktåret eftersom olika ämnesområden är olika aktuella under ett år. Exempelvis är stöd inom älgförvaltningen mest aktuell under vår - sensommar då Länsstyrelsens handläggning är som mest intensiv.

Skötselplaner

Uppdragstagaren har årligen genomfört aktiviteter för att förbättra skötselplanerna inom många av landets ÄSO:n och ÄFO:n. Det förekommer skillnader i hur uppdraget uppfyllts mellan de olika landsdelarna. Förutsättningarna för förvaltningen varierar stort över landet.

I de fyra nordligaste länen har verksamheterna i hög grad planerats i samråd med respektive länsstyrelse. Generellt har sedan större insatser riktade mot ÄFO och Älgförvaltningsgrupper (ÄFG) skett i samverkan med länsstyrelse och markägarintresset. Dessa insatser har i huvudsak haft inriktningen av att förklara och utbilda företrädarna i beskattningsmodellen Älgfrode⁹ gällande dess funktionalitet och behov av ingångsdata.

⁸ Strategi för svensk viltförvaltning 2022–2029, sid. 25.

⁹ Älgfrode

I Svealand, här inkluderat Gävleborgs län av organisatoriska skäl, har verksamheten till stor del utförts på liknande sätt som i de nordligaste länen, men med en betydande skillnad då området berör en mindre geografisk yta men dubbelt så många berörda länsstyrelser.

Uppdragstagaren har träffat berörda länsstyrelserns personal inom klövvilt för att klargöra rollfördelning, förväntningar på varandra samt att initiera den dialog och det samarbete som avtalet kräver. Utöver att skapa personliga kontakter och möjligheter till relationsbyggande mellan berörda tjänstemän genererade det gemensamma mötet möjlighet att redovisa skillnader i olika läns önskemål av samarbete och inriktning. Utfallet av det gemensamma mötet var, enligt uppdragstagarens uppfattning, att en samsyn nåddes till att länsstyrelserna i högre grad ska hänvisa förfrågningar från ÄSO/ÄFO till Svenska Jägareförbundets tjänstemän för beredning.

Införandet av Lst-Moose som underlag för älgstammens storlek har ännu inte fullt ut accepterats som ett gemensamt underlag för förvaltningen. Här menar uppdragstagaren att SLU som huvudman och systeminnehavare behöver förklara styrkor, begränsningar och hur resultat genereras. Uppdragstagaren anser att då analyserna är komplicerade behöver denna förklaringsmodell förenklas för att kunna kommuniceras bland systemets aktörer.

Under 2024 har Naturvårdsverket i samråd med SLU levererat en rad vägledningsdokument till länsstyrelserna, ÄFG och ÄSO kring såväl Lst-Moose som älgförvaltningen i övrigt för att avhjälpa de problem som bland annat uppdragstagaren och länsstyrelserna har lyft.

Registreringar av jaktområden

Uppdragstagaren har under perioden främst jobbat med rådgivning gentemot jägare och markägare vars marker berörs av omstruktureringar i ÄSO-systemet. Mycket av arbetet kopplat till registrering av områden gäller rådgivning rörande alternativ och regelverk för att leda den fortsatta processen framåt. Inom ramen för älgförvaltning erbjuds den kostnadsfria, interaktiva, kursen ”Älgförvaltning” på E-jakt¹⁰. Utbildningen syftar till att få en inblick i och förståelse för hur man bildar och driver ett ÄSO.

3.3 Vilt och trafik

Uppdraget syftar till att minska lidandet för trafikskadat vilt genom att bemanna, organisera och utveckla den frivilliga eftersöksorganisationen inom Nationella Viltolycksrådet (NVR). Uppdraget består av en del som beskriver vad Svenska Jägareförbundet ska uppfylla från avtalsstart samt tre delar mellan vilka det finns samordningsvinster som förbundet ska utföra. I redovisningen för de tre delarna ingår även de punkter som förbundet ska uppfylla från avtalsstart:

1. Koordinering av den frivilliga eftersöksorganisationen inom NVR.
2. Medverkan i och bidragande till utveckling av samtliga nivåer inom NVR.

¹⁰ [Älgförvaltning på e-jakt - Svenska Jägareförbundet](#)

3. Ansvar för att kompetens inom och om eftersöksverksamhet bibehålls och höjs.

I enlighet med avtalet har leverantören årligen lämnat in en redogörelse till Naturvårdsverket gällande genomförandet av uppdraget för föregående år. Under början av 2023 kom parterna överens om att kravet gällande ekonomisk redovisning tas bort ifrån kravställningen.

Jägareförbundet har följt den övriga kravställningen och både samarbetet mellan Naturvårdsverket och Svenska Jägareförbundet samt arbetet med den sedan tidigare etablerade eftersöksorganisationen har fungerat väl under avtalsperioden.

3.3.1 Koordinering av den frivilliga eftersöksorganisationen inom NVR

Organisationen är landstäckande och bygger till stor del på frivilliga krafter som samverkar med Polismyndigheten. En av de centrala uppgifterna för jägarsidan är att tillhandahålla lämpliga eftersöksekipage åt Polismyndigheten. Under avtalsperioden har antalet frivilliga jägare inom NVR ändrats från cirka 4 200 (2022) till 4 100 (2023).

Jägareförbundet har under perioden genomfört digitala möten med länsansvariga jägare där koordinering, kompetensutveckling, säkerhet, utveckling och rutiner är centrala punkter för att på ett etiskt och säkert sätt minska lidandet för vilt som varit inblandat i en viltolycka. Under perioden har det funnits en länsansvarig jägare per län som har till uppgift att samordna verksamheten i respektive län.

Tillhandahållande av ekipage

Tillhandahållande av eftersöksekipage utförs främst av länsansvarig jägare och samordningsansvarig lokalt. Samordningsansvarig lokalt ombesörjer, i samråd med länsansvarig jägare och polis, att behovet av kontaktpersoner och eftersöksjägares antal och kompetens uppfylls i dennes ansvarsområde. Läns- och samordningsansvariga för jägarna får genom sina goda kontaktytor kännedom om tänkbara ekipage för rekrytering. Dessutom hjälper läns- och samordningsansvariga för jägarna till så att eftersöksjägare och kontaktpersoner har erforderlig information, utbildning och säkerhetsutrustning genom till exempel fysiska möten, telefon- eller mailkontakt. Genomförande av årliga informationsmöten har tidigare styrts av Rikspolisstyrelsens nu upphävda föreskrift och allmänna råd om polismyndighetens medverkan vid eftersök av vilt (RPSFS 2012:33 FAP 226–1). På grund av rådande samhällssituation och Polismyndighetens utmaningar har det bidragit till att Polismyndigheten har renodlat sin roll ytterligare inom uppdraget. Uppdragstagaren anser att länsansvariga jägare i och med det har fått ta ett större ansvar för dessa möten under 2023.

Under 2022 inleddes ett arbete med att ta fram rutiner som verkar för att det finns en kontaktperson som är nåbar för Polismyndigheten inom fyra samtal. Denna rutin har inte implementerats i samtliga polisregioner under 2023, men förbundet bedömer att det vid den absoluta majoriteten av alla viltolyckor finns en

kontaktperson som är nåbar inom fyra samtal och syftet med utvecklande av rutiner är att på ett effektivt sätt hantera de fall då Polismyndigheten inte får tag i en kontaktperson inom det aktuella området där en viltolycka inträffat.

Jourlösningen hos de frivilliga jägarna inom NVR ser något olika ut inom landet och länsansvariga jägare för diskussionen med ansvariga poliser på regionnivå med stöd från förbundet.

Registerhållning och kommunikation

Läns- och samordningsansvariga förser NVR:s databas med aktuella uppgifter om kontaktpersoner, eftersöksjägare och deras hundar. Dessutom upprätthåller alla läns- och samordningsansvariga kommunikation med viktiga aktörer för att:

- stimulera till utveckling av eftersöksekipage genom att informera om utbildningar och andra aktiviteter inom området.
- vara uppdaterad om vilka som har jakträtten på olika marker, vilket tillgodoses genom den lokala förankringen med samordnare och uppdragstagare.
- ge information om frekventerade olycksplatser till älgförvaltningsgrupper, älgskötselområden, kommuner eller andra som lokalt vill förebygga uppkomsten av viltolyckor.
- hos jakträttshavare och allmänhet informera om och förebygga missförstånd om arbetet inom NVR.

Förbundet har arbetat fram en rutin för att meddela Polismyndigheten i de fall information framkommer om att uppdragstagare inom den frivilliga eftersöksorganisationen inom NVR visat sig vara olämpliga i sina roller. Rutinen är, i skriftlig och muntlig form, delgivna länsansvariga jägare.

Nyrekrytering av eftersöksekipage

Idag finns ett koncept för nyrekrytering av eftersöksekipage till NVR. Reglerna är gemensamma för hela landet, men medger anpassning till rådande förhållanden i länen. Det är en anpassning som är avgörande för måluppfyllanden i uppdraget Vilt och Trafik mellan Svenska Jägareförbundet och Naturvårdsverket. Centralt i detta är främst att förmågan att spåra i lina respektive förmågan att använda lös hund godkänns separat. Detta för att tydliggöra vikten av dem båda för att framgångsrikt lyckas med trafikeftersök och förkorta viltets lidande.

Inom den frivilliga eftersöksorganisationen sker en naturlig rekrytering av lämpliga ekipage efter behov baserat på antalet viltolyckor samt när ett eftersöksekipage lämnat NVR. I några områden har det varit svårt att rekrytera eftersöksekipage för rådjur. I de fallen kan förbundets olika nivåer stödja med rekrytering via utbildningar, kontakt med jakthundklubbar och kommunikation.

3.3.2 Medverkan i och bidragande till utvecklingen av samtliga nivåer inom NVR

Under avtalsperioden har samverkan skett med flera organisationer och myndigheter, framför allt Polismyndigheten, Trafikverket och Naturvårdsverket.

Svenska Jägareförbundet är en aktiv part inom NVR och ingår både i rådet och arbetsutskottet samt bidrar till olika arbetsgrupper.

Under 2023 gick NVR från att bestå av 16 organisationer och myndigheter till 5. Rådet består nu av Polismyndigheten, Trafikverket, Naturvårdsverket, Svenska Jägareförbundet och Jägarnas riksförbund. Fokus för rådets arbete har gått från att arbeta viltolycksförebyggande till att fokusera på arbetet som sker när en viltolycka har inträffat.

Under avtalsperioden har korta och regelbundna samverkansmöten genomförts mellan Svenska Jägareförbundet och Polismyndigheten i syfte att utveckla och förbättra regelverk, rutiner och kommunikation. En viktig fråga har varit upphävandet av Rikspolisstyrelsens föreskrift och allmänna råd om polismyndighetens medverkan vid eftersök av vilt (RPSFS 2012:33 FAP 226–1) innan Naturvårdsverket påbörjat och färdigställt föreskrifter som reglerar jägarnas del i hanteringen av viltolyckor.

Polismyndigheten meddelade rådet under perioden att myndigheten är ansträngd av annat polisiärt arbete och att de av den anledningen kommer att behöva ta ett steg tillbaka och enbart fokusera på de krav som finns på myndigheten kopplat till viltolyckor. Därav förändringen inom NVR. Jägareförbundet anser att det finns anledning att se över ansvarsfördelningen kopplat till viltolyckor framöver samt att det behövs en aktör som tar ansvar och aktivt utvecklar det viltolycksförebyggande arbetet.

Samverkan med Trafikverket har främst skett genom deltagande i möten om djurpåkörningar på väg och järnväg. Diskussionerna under mötena har främst handlat om att förbättra anmälan av viltolyckor som sker på järnväg och hantering av kadaver på och bredvid vägbanan samt det extra arbete som jägarna inom NVR gör när de transporterar bort kadaver, vilket inte ingår i uppdraget.

Under perioden genomfördes ett arbete med att se över alla försäkringar kopplade till viltolycksuppdrag. Jägareförbundets medlemsförsäkringar jämfördes med den särskilda personskadeskydds-försäkringen hos Kammarkollegiet för att se vilka brister som eventuellt kunde finnas i försäkringsskyddet för den frivilliga eftersöksorganisationen inom NVR. Framför allt undersöktes vilken typ av försäkringar som behöver tecknas av den enskilda jägaren för att uppnå ett fullgott försäkringsskydd. Alla eftersöksjägare är idag försäkrade i en särskild personskadeskydds-försäkring hos Kammarkollegiet via Polismyndigheten och alla hundar inom NVR är försäkrade hos Agria via Svenska Jägareförbundet när de utför viltolycksuppdrag.

Arbetet med säkerhetsfrågorna för den frivilliga eftersöksorganisationen är extremt viktigt då uppdraget utförs i en högriskmiljö av varierad grad, framför allt på eller i närheten av väg.

3.3.3 Ansvar för att kompetens och eftersöksverksamhet bibehålls och höjs

Utbildning

Svenska Jägareförbundets utbildningsorganisation levererar kurstillfällen över hela landet och kurser av flera slag (se tabell 3). Utbildningarna kompletterar varandra, både gällande tillgänglighet och inriktning för att täcka behovet utifrån uppdraget. Flera utbildningar riktar sig till att höja kompetensen hos uppdragstagare inom NVR samt minska viltets lidande.

Eftersöksutbildning – teori	En bred digital introduktionsutbildning som deltagaren har tillgång till under ett helt år. Utbildningen är kostnadsfri för jägare anslutna till NVR. Under 2022 hade kursen 646 deltagare och 2023 hade kursen 310 deltagare.
Eftersöksutbildning – praktik	Förbundet har cirka 100 eftersöksinstruktörer utspridda över landet för genomförandet av denna kurs. Kursen ger en bred förståelse för det praktiska eftersöksarbetet, med fokus på upplärande och säkerhet. Kursen omfattar minst 22 timmar.
Eftersöksutbildning – fortsättning	En kurs som förbundets cirka 100 instruktörer tillhandahåller. Kursen är en möjlighet till vidareutbildning, exempelvis för dem som genomfört Eftersöksutbildning – praktik.
Instruktörsutbildning – eftersök	Denna kurs syftar till att upprätthålla förbundets organisation av cirka 100 eftersöksinstruktörer spridda över landet.
Specialsituationer – eftersök	En specialiserad kurs för redan skickliga eftersöksekipage. Ett antagningssystem säkerställer rätt målgrupp. Kursen sker delvis i workshopformat. Experter inom olika områden tillför sådant som mycket få eftersöksjägare har kunskap inom. Tanken är att kursdeltagarna ska bli bättre rustade för ovanliga och extrema situationer.
Trafikeftersök – stora rovdjur	Utbildningen riktar sig enbart till jägare anslutna till NVR och handplockas utifrån kompetens, hundmaterial och behov inom det aktuella länet. Förbundet samverkar brett för genomförandet av denna utbildning. Samverkan sker med Polismyndigheten, Skandinaviska Björnprojektet, Viltskadecenter och Statens veterinärmedicinska anstalt. Kopplat till de eftersöksekipage som genomgår utbildningen finns ett certifieringssystem baserat på en testverksamhet av eftersöksjägare och hund.
Eftersöksutbildning – trafik	Under avtalsperioden utbildade Jägareförbundet uppdragstagare inom NVR genom den nya utbildningen ”Eftersöksutbildning – Trafik” som omfattar 10 timmars

	studier. Utbildningen erbjuds endast uppdragstagare inom NVR och är kostnadsfri. Utbildningen genomförs på distans, där hemuppgifter varvas med videomöten. Utbildningen innehåller bland annat delar om säkerhet vid väg, lagen och kunskap om eftersök. Det har deltagit 440 (2022) respektive 360 (2023) uppdragstagare på utbildningen.
--	---

Tabell 3. Överblick över kursutbudet.

Länsspecifika utbildningar

Under trafikeftersök finns många risker att hantera. Till de större hör trafikmiljön och lossande av skott. I länen genomförs aktiviteter som syftar till säkrare genomförande och högre uppklarande av eftersök. Bland annat har länen för denna verksamhet nyttjat förbundets eftersöksskytte för skjutbiografer och ”Vård i det vilda”, som är en utbildning i första hjälpen för hund och människa.

Kommunikation

Avgörande för läns- och samordningsansvarigas arbete med att tillhandahålla eftersöksekipage är kommunikation. Detta så att områdesansvariga är uppdaterade om utvecklingen inom alla områden av denna stora och ämnesmässigt breda verksamhet. För denna internkommunikation användes fysiska möten, distansmöten, mail, webb och slutna internetforum. En viktig insats för att skapa gynnsamma förutsättningar för uppdraget har varit extern kommunikation.

Kommunikation som riktas mot allmänheten och övriga samhället skapar bättre förutsättningar för det operativa eftersöksarbetet och acceptansen för jakten som helhet. Förbundet har även riktat kommunikation till allmänheten i syfte att öka säkerheten för uppdragstagarna samt vikten av att anmäla och märka ut en viltolycka för att minska lidandet för trafikskadat vilt.

Jägareförbundet har ställt upp på alla nivåer och över hela landet för att både besvara massmedias frågor om viltolycksproblematiken och informera allmänheten om viltolyckor. Under nationella viltolycksveckan, vecka 39, intensifierade förbundet kommunikationen till jägare och allmänhet.

3.4 Viltrapportering och viltobservationer

Det upphandlade deluppdraget är i sin tur uppdelat i två tjänster där den ena gäller jägares rapportering av jaktresultat och den andra rapporter om observationer av älg och stora rovdjur, främst björn.

3.4.1 Viltrapportering

Tjänsten utgjordes av flera olika delaktiviteter som leverantören förväntades genomföra. De var:

- Informera enskilda jägare om värdet av att rapportera jaktresultat.
- Samla in rapporter om jaktresultat från jägare.
- Kvalitetssäkra de enskilda jaktresultatrapporterna på lämpligt sätt.
- Lagra de enskilda jaktresultaten på lämpligt sätt.
- Sammanställa, analysera och presentera data från insamlade rapporter.
- Tillgängliggöra data.
- Vidareutveckla insamling av jaktresultat.

Inom ramen för dessa aktiviteter har leverantören samlat in jaktresultat från enskilda jägare och andra jakträttsupplåtare som skogsbolag och Statens fastighetsverk samt länsstyrelserna avseende småviltsjakt i fjällområdena. Insamlade data har därefter skattats med hjälp av statistisk modellering, kvalitetssäkrats och offentliggjorts via den digitala plattformen Viltdata¹¹.

Leverantören har verkat för att öka rapporteringsgraden från rapportörerna genom att informera om vikten av att rapportera. Detta har gjorts under interna möten med god geografisk spridning och via olika utbildningstillfällen. I juni 2022, kort innan jaktårets slut, publicerades en bilaga på fyra sidor i tidskriften Svensk Jakt, som har en räckvidd på 255 000 läsare. Bilagans fokus handlade om vikten av att rapportera sin avskjutning samt vilka rapporteringsmetoder det finns.

Under perioden 2012/2013 till och med jaktåret 2022/2023 har rapporteringsgraden i genomsnitt varit 28,8 procent, med en variation mellan 23,4 och 34 procent. Rapporteringsgraden har under dessa år haft en ökande trend och utifrån resultaten ifrån avtalsperioden 2022/2023 samt 2023/2024 tyder allt på en fortsatt ökning.

Tabell 4. Sammanställning över rapporteringen under avtalsåren. Andelen rapporterande jägare är baserat på det skattade antalet av jägare som rapporterar i förhållande till antalet jaktkortslösare.

Jaktår	Antal jaktkortslösare*	Andel rapporterande jägare	Skattat antal jägare som rapporterar	Antal rapporter	Rapporteringsgrad (andel rapporterad areal)
2022/2023	255 057	36,3 %	92 708	8 155	33 %
2023/2024	249 648	37,5 %	93 731	8 481	35,4 %

*Antal jaktkortslösare är baserat på antal registrerade jaktkort av personer med svensk nationalitet.

Parterna kom tidigt överens om att jaktrapporteringen skulle omfatta jaktresultat för alla de arter som omfattas av bilaga 1 samt av Naturvårdsverket utpekade arter som jagas enligt bilaga 4 i jaktförordningen¹². Leverantören har sedan i enlighet med överenskommelsen årligen levererat kvalitetssäkrade avskjutningsdata till Naturvårdsverket för dessa arter.

Efter avslutat jaktår har leverantören tagit fram en årlig nationell rapport som sammanfattat det gångna jaktåret och dess jaktresultat. De har också tagit fram separata länsvisa rapporter som har presenterat regionala resultat. Nationella

¹¹ [Startsidan - Viltdata](#)

¹² [Jaktförordning \(1987:905\) | Sveriges riksdag](#)

rapporter har tillgängliggjorts offentligt via leverantörens digitala rapportserie Viltforum¹³ och länsvisa rapporter via leverantörens digitala plattform Viltdata¹⁴.

I enlighet med avtalet har leverantören erbjudit avstämningsmöten med Naturvårdsverket en gång per kvartal. Sedan avtalet trädde i kraft har nio mer omfattande avstämningsmöten ägt rum för detta deluppdrag. Därtill har kortare möten genomförts om extra behov har uppstått hos någon part.

Genom särskild finansiering har leverantören utvecklat Viltdata så att jägare kan rapportera in avskjutning som sker vid skydds jakt på enskilda initiativ. Den rapporteringen avser idag endast storskarv.

Leverantören har under avtalsåren även arbetat med att vidareutveckla och uppgradera Viltdata, något som innebär att det finns bättre/ökade förutsättningar att möjliggöra ytterligare rapportering av jaktresultat i framtiden.

3.4.2 Viltobservationer

Även denna tjänst delades upp i olika delaktiviteter:

- Samla in rapporter om viltobservationer av älg, kronvilt, björn, järv, lodjur och varg.
- Lagra rapporterade viltobservationer av älg, kronvilt, björn, järv, lodjur och varg.
- Tillhandahålla relevant information och utbildning till jägare så att de kan genomföra rapportering av viltobservationer i enlighet med SLU:s framtagna manual.
- Kvalitetssäkra de enskilda rapporterna om viltobservationer på lämpligt sätt och säkerställa geografisk spårbarhet över tid.
- Tillgängliggöra insamlade data till berörda aktörer.
- Vidareutveckla viltövervakning genom jägarobservationer.

Leverantören har i enlighet med avtalet samlat in och kvalitetssäkrat samt tillgängliggjort data från viltobservationer¹⁵ för främst älg, björn och till viss del andra stora rovdjur.

Insamlade data av björnobservationer gjorda under första älgjaksveckan som jägare varit ute på älgjakt har sammanställts och levererats i en årlig rapport (se Bilaga 2a och b). Leverantören har också samlat in data för älgobservationer som sedan tillgängliggjorts på länsstyrelsens webbplats Älgdata¹⁶. På grund av ändrade tatheter av älg som har följts av ändrat jaktryck från jägarna gjordes en överenskommelse med Naturvårdsverket i oktober 2023 att jägare som befann sig i skog och mark under älgjaktstiden, men i annat syfte än älgjakt, också kunde samla in älgobservationer. Detta undantag godkändes sedan även för insamling under

¹³ [Viltforum - Svenska Jägareförbundet](#)

¹⁴ [Avskjutnings rapporter - Viltdata](#)

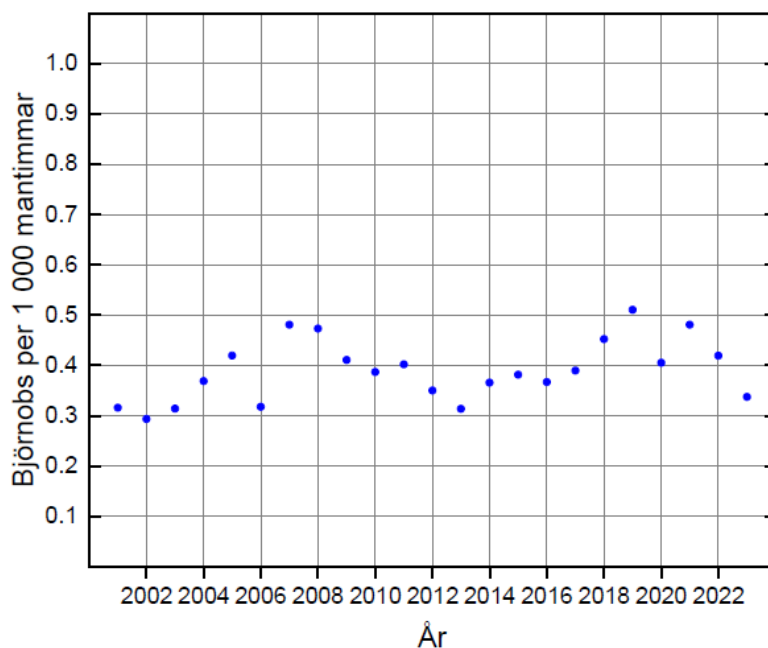
¹⁵ [Startsidan - Viltdata](#)

¹⁶ [Startsida - Älgdata](#)

2024. Dessa data har behandlats separat av SLU men anses vara viktiga för att inte få en minskning av observationer som speglar det ändrade jakttrycket.

Leverantören har i enlighet med avtalet levererat en årlig rapport innehållande utvecklingen av björnsen i landet.

Denna tjänst har också återrapporterats och stämts av i återkommande möten som Svenska Jägareförbundet har kallat till enligt avtal.

Figur 1. Årlig förändring av björnobservationer per 1 000 mantimmar för jaktåren 2001/2002 till 2023/2024 i Sverige.

3.5 Viltprovtagning

Den upphandlade tjänsten innebär att leverantören ska verka för att öka rapporteringen av fallvilt, samt informera om vikten av att rapportera in påträffat dött eller till synes sjukt vilt. För att underlätta hanteringen och provtagningen av dött vilt eller delar av dött vilt, har leverantören upprättat utlämningsställen runt om i Sverige, med god geografisk täckning. Dessa har haft som uppgift att tillhandahålla kartonger från Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA). Totalt upprättades 29 utlämningsställen, två per län i de större länen och ett per län i de övriga. I enlighet med avtalet har leverantören utsett minst två koordinatörer/kontaktpersoner per län, som har haft som uppgifter att vara kontaktpersoner gentemot SVA samt enskilda jägare, verka för insamling av fallvilt/prover och förestått ett utlämningsställe.

Vid upprättandet av utlämningsställena kom Naturvårdsverket och Svenska Jägareförbundet överens om en avvikelse ifrån uppdraget, där ett utlämningsställes geografiska placering, som var nära länsgränsen mellan två län (Västerbotten och Jämtland) men enligt kartor placerad i Jämtlands län, fick representera Västerbotten län i stället.

Förbundet har under uppdragets gång informerat om vikten av fallviltreportering och sjukdomar genom sin hemsida¹⁷, sociala medier, riktade utskick via dataportalen Viltdata, nyhetsbrev samt via jakttabellen. Utöver dessa planerade informationsinsatser har förbundet också informerat opportunistiskt vid såväl digitala som fysiska träffar och utbildningar. Naturvårdsverket har därtill informerat om viltsjukdomsövervakning via sin hemsida och i samband med det årliga jaktkortsutskicket.

En gång per år har leverantören, i enlighet med avtalet, sammankallat ett möte där berörda myndigheter (Livsmedelsverket, Jordbruksverket, SVA samt Naturvårdsverket) har informerats om det gångna insamlingsåret, risker, lösningsförslag samt utvecklingsbehov framöver. Respektive myndighet har då haft möjlighet att bidra med synpunkter och förbättringsförslag inför kommande uppdragsår.

Resultaten har redovisats Naturvårdsverket via en årlig skriftlig rapport i enlighet med avtalet. I återrapporteringen (Se Bilaga 3) har det framkommit att utlämningsställena inte använts i den omfattning som det uppskattades att de skulle användas. Orsaken bakom detta tros vara ett redan befintligt inarbetat system hos både jägare som skickar in prover samt hos SVA som hanterar förfrågningar gällande prover. Som förbättringsförslag har leverantören i stället föreslagit att a) avveckla de fasta utlämningsställena och istället införa flexibel/aktiv distribuering via en koordinator/kontaktperson per län eller b) avveckla de fasta utlämningsställena och istället använda medlen till riktade provinsamlingar vid sjukdomsutbrott, såsom till exempel dvärgbandmask hos rödräv.

3.6 Bidrag ur Viltvårdsfonden

Den 15 februari 2021 trädde förordning om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden¹⁸ i kraft. Naturvårdsverket ska i och med det pröva frågor om bidrag enligt denna förordning och lämna bidrag i mån av tillgång på medel.

Ideella rikstäckande organisationer som i sin verksamhet bidrar till att främja jakt och annan viltvård eller andra liknande ändamål som är förenliga med syftet med jaktlagen (1987:259)¹⁹ samt uppfyller förutsättningarna i övrigt, kan ansöka om bidrag ur fonden.

Bidrag kan ansökas i form av verksamhetsbidrag och/eller organisationsbidrag. Verksamhetsbidrag får ges för enskilda projekt. Organisationsbidrag är generella bidrag som ges utifrån en organisations geografiska spridning och aktivitetsnivå. De är alltså inte bundna till en specifik verksamhet.

År 2021 var första året som Naturvårdsverket handlade bidrag ur Viltvårdsfonden. Det innebär att handläggning och beslutsarbete för ansökningarna gällande bidragsår 2021²⁰ genomfördes under samma kalenderår som verksamheten för

¹⁷ [Viltsjukdomar - Svenska Jägareförbundet](#)

¹⁸ [Förordning \(2021:12\) om vissa bidrag ur viltvårdsfonden | Sveriges riksdag](#)

¹⁹ [Jaktlag \(1987:259\) | Sveriges riksdag](#)

²⁰ NV-00926-21 Bidrag ur viltvårdsfonden 2021

bidraget genomfördes. Därefter har dock handläggning och beslutsarbete av ett bidragsårs ansökningar skett året innan verksamhetens genomförande.

Utöver den fortsatta utveckling av interna processer kring handläggning av inkomna ansökningar, beslutsarbete samt ansöknings- och återrapporteringsblanketter, så har en redovisningsinstruktion tagits fram för de organisationer som behöver redovisa ett revisorsintyg tillsammans med sin återrapportering.

Tabell 5. Sammanfattande tabell över antalet inkomna ansökningar och utbetalda bidrag sedan 2021.

Bidragsår	Antal sökande organisationer	Antal inkomna ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Summa sökta bidrag (MSEK)	Summa utbetalda bidrag (MSEK)
2021	18	18	2	37	8,7
2022	9	19	4	27	9,8
2023	9	14	9	27	16,8
2024	6	9	7	17	14,9
2025	12	23	Ej fastställt vid rapportering av RU	28	16,8*

*Uppskattat belopp, beslut ej fattat i skrivande stund.

3.6.1 Redovisning per bidragsår

Bidragsår 2021

Under 2020 ansökte 18 organisationer om bidrag ur Viltvårdsfonden avseende bidragsår 2021, i enlighet med tidigare ordning, till regeringen. Regeringen överlämnade dessa ansökningar till Naturvårdsverket i samband med att förordningen om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden trädde i kraft. Det totala beloppet i de inkomna ansökningarna uppgick till knappt 37 miljoner kronor. Enbart åtta ansökningar uppfyllde kraven på organisationen enligt Naturvårdsverkets bedömning och enbart två av dessa hade tillräcklig bredd, tydlighet och genomförbarhet och därmed förutsättningar att uppfylla syftet med bidraget med önskvärd effekt. Naturvårdsverket beviljade därför endast dessa två bidrag under bidragsåret 2021, enligt tabell 6.

Tabell 6. Beviljade ansökningar och utbetalt belopp bidragsår 2021.

Organisation	Typ av bidrag	Utbetalat belopp (SEK)
Jägarnas Riksförbund	Organisationsbidrag	8 400 000
Specialklubb för Kontinentala Fågelhundar	Organisationsbidrag	300 000
SUMMA		8 700 000

Bidragsår 2022

För bidragsår 2022 inkom tio ansökningar vilka sammantaget utgjorde cirka 27 miljoner kronor. Naturvårdsverket beslöt att bevilja organisationsbidrag till Jägarnas Riksförbund samt verksamhetsbidrag till Specialklubb för Kontinentala Fågelhundar, Studieförbundet Riksförbundet och Svenska Älghundklubben, se tabell 7.

Studieförbundet Riksförbundet betalade senare tillbaka medel på 36 055 kronor då inte hela bidraget utnyttjades. Dessa medel återfördes dock först 2024 till Naturvårdsverket, se tabell 10 över återförda medel.

Tabell 7. Beviljade ansökningar och utbetalat belopp bidragsår 2022.

Organisation	Typ av bidrag	Utbetalat belopp (SEK)
Jägarnas Riksförbund	Organisationsbidrag	8 900 000
Specialklubb för Kontinentala Fågelhundar	Verksamhetsbidrag	300 000
Studieförbundet Riksförbundet	Verksamhetsbidrag	297 600
Svenska Älghundklubben	Verksamhetsbidrag	345 000
SUMMA		9 842 600

Bidragsår 2023

Inför bidragsåret 2023 beslutade regeringen om en del ändringar i förordningen om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden. Ändringarna innebar ett förtydligande om vilka organisationer som kan beviljas bidrag ur fonden.

Följande ändringar påverkade bidragsgivningen:

- Ändringen av 5 § innebär att bidrag får ges endast till en ideell organisation som i sin verksamhet främjar jakt och annan viltvård eller andra liknande ändamål som är förenliga med jaktlagen.
- Organisationen ska även uppfylla de andra kraven i förordningen för att kunna beviljas bidrag.
- 10 § upphör att gälla, vilket ökar flexibiliteten i bidragsgivningen.

Inför bidragsåret 2023²¹ kom det in 14 ansökningar om totalt cirka 27 miljoner kronor, fyra ansökningar om organisationsbidrag och tio om verksamhetsbidrag. Efter prövning var det en ansökan om organisationsbidrag och åtta ansökningar om verksamhetsbidrag som uppfyllde förordningens syfte och beviljades bidrag ur fonden, se tabell 8.

²¹ NV-02048-22 Bidrag ur viltvårdsfonden 2023

Tabell 8. Beviljade ansökningar och utbetalat belopp bidragsår 2023.

Organisation	Typ av bidrag	Utbetalat belopp (SEK)
Jägarnas Riksförbund	Organisationsbidrag	9 300 000
Studieförbundet Riksförbundet	Verksamhetsbidrag	740 000
Svenska ADB Klubben	Verksamhetsbidrag	500 000
Svenska Jägareförbundet – Nationell viltövervakning	Verksamhetsbidrag	1 700 000
Svenska Jägareförbundet – Gåsförvaltning	Verksamhetsbidrag	764 000
Svenska Jägareförbundet – Urban viltförvaltning	Verksamhetsbidrag	591 000
Svenska Jägareförbundet – Utbildning viltkameror	Verksamhetsbidrag	402 000
Svenska Jägareförbundet – Vinginsamling	Verksamhetsbidrag	1 637 000
Svenska Stövarklubben	Verksamhetsbidrag	1 166 000
SUMMA		16 800 000

Bidragsår 2024

För bidragsår 2024²² kom det in nio ansökningar om totalt cirka 16,9 miljoner kronor till Naturvårdsverket, en ansökan om organisationsbidrag och åtta ansökningar om verksamhetsbidrag, se tabell 9.

Svenska Älghundklubben beviljades 300 000 kronor i verksamhetsbidrag för att utbilda klubbens jaktprovsdomare då jaktprovsreglerna genomgått en omfattande revidering. Dock återfördes det givna bidraget Viltvårdsfonden under våren 2024 genom ett upphävande av bidragsbeslut från Naturvårdsverket. Sökande hade då informerat om tillfälligt ändrade förutsättningar som inneburit att planerad verksamhet inte längre kunde genomföras.

Tabell 9. Beviljade ansökningar och utbetalat belopp bidragsår 2024.

²² NV-04255-23 Bidrag ur viltvårdsfonden 2024

Sökanden	Bidragstyp	Utbetalat belopp (SEK)
Jägarnas Riksförbund	Organisationsbidrag	8 860 000
Svenska Jägareförbundet - Nationellt viltövervakningsprogram steg 2	Verksamhetsbidrag	1 362 040
Svenska Jägareförbundet – Gåsförvaltning 2.0	Verksamhetsbidrag	793 172
Svenska Jägareförbundet – Vidareutveckling av vinginsamling	Verksamhetsbidrag	1 358 200
Svenska Jägareförbundet - Skarvförvaltning	Verksamhetsbidrag	1 697 340
Svenska Taxklubben	Verksamhetsbidrag	873 000
SUMMA		14 943 752

Återförda medel

Från bidragsår 2022 återförde Studieförbundet Riksförbundet 36 055 kronor som inte utnyttjats i verksamheten. De återfördes till Naturvårdsverket och Kammarkollegiet först 2024.

Samma år återfördes också medel från bidragsåret 2023 från Svenska Jägareförbundet samt från Studieförbundet Riksförbundet om totalt 1 622 629 kronor som inte utnyttjats, se tabell 10.

Anledningen till att medel inte kunnat utnyttjas har i vissa fall varit att budgeterad kostnad hos sökanden varit högre än vad den faktiskt blev. I andra fall har Naturvårdsverket fattat beslut om bidrag för sent för organisationernas verksamhetsplanering och budgetarbete för kommande verksamhetsår.

Tabell 10. Medel från beviljade ansökningar som är återförda Naturvårdsverket och Kammarkollegiet 2024.

Organisation/verksamhet	Typ av bidrag	Återfört belopp (SEK)
Svenska Jägareförbundet – Utbildning viltkameror	Verksamhetsbidrag	-38 168
Svenska Jägareförbundet – Vinginsamling	Verksamhetsbidrag	-921 624
Svenska Jägareförbundet – Nationell viltövervakning	Verksamhetsbidrag	-264 389
Svenska Jägareförbundet – Gåsförvaltning	Verksamhetsbidrag	-84 649
Studieförbundet Riksförbundet	Verksamhetsbidrag	-313 799
Studieförbundet Riksförbundet	Verksamhetsbidrag	-36 055
SUMMA		-1 658 684

Bidragsår 2025

För bidragsår 2025²³ kom det in 23 ansökningar om totalt cirka 28 miljoner kronor till Naturvårdsverket, 1 ansökan om organisationsbidrag och 22 ansökningar om verksamhetsbidrag, se tabell 11.

En delrapport över kommande bidragsårs, beviljade samt avslagna ansökningar, lämnas årligen in till regeringen efter att beslutsarbetet avslutats.

Tabell 11. Sammanställning över organisationer och verksamheter som har ansökt om bidrag. Då det i skrivande stund inte fattats beslut om vilka ansökningar som kommer beviljas bidrag samt till vilka belopp, anges alla som ansökt samt ansökta belopp.

Sökanden	Bidragstyp	Sökt belopp (SEK)
Svenska Kennelklubben – Utveckling av SKK Start	Verksamhetsbidrag	5 000 000
Svenska Jägareförbundet - Test och utveckling av fullskalig nationell vinginsamling	Verksamhetsbidrag	1 649 111
Svenska Jägareförbundet – Digital viltövervakning	Verksamhetsbidrag	3 896 898
Svenska Jägareförbundet – Skarvförvaltning 2.0	Verksamhetsbidrag	950 490
Svenska Jägareförbundet – Spillningsinventering älg	Verksamhetsbidrag	481 790
Svenska Jägareförbundet – Viltvård på statens mark ovan odlingsgränsen	Verksamhetsbidrag	469 900
Svenska spaniel- och retrieverklubben – Kompetensutveckling av domare inom SSRK	Verksamhetsbidrag	2 077 500
Föreningen Sveriges Jägare – Projekt Jaktledarutbildning	Verksamhetsbidrag	376 000
Föreningen Sveriges Jägare – Projekt Viltundersökarutbildning	Verksamhetsbidrag	600 000
Svenska Stövarklubben – Exteriördomarkonferens april 2025	Verksamhetsbidrag	397 000
Svenska Stövarklubben – Regelkonferens för regelkommitté Stockholm 2025	Verksamhetsbidrag	85 000
Svenska Dreverklubben – Avelskonferens 2025	Verksamhetsbidrag	231 030
Svenska Dreverklubben – Nybörjar-/ungdomsjakt med drever	Verksamhetsbidrag	315 600
Svenska Dreverklubben – Skapa teknisk plattform	Verksamhetsbidrag	168 000
Svenska Bågjägareförbundet – Utbildning	Verksamhetsbidrag	278 000
Svenska Treeing Walker Coonhound Föreningen – Rasvårdsprojekt TWC 2025	Verksamhetsbidrag	440 600

²³ NV-04915-24 Bidrag ur viltvårdsfonden 2025

Specialklubben för skällande fågelhundar – Utveckling av Rasdataprogram inom Specialklubben för Skällande Fågelhundar	Verksamhetsbidrag	436 250
Tysk Jaktterrier Klubb – Projekt fältprov	Verksamhetsbidrag	247 000
Tysk Jaktterrier Klubb – Projekt viltspår	Verksamhetsbidrag	46 000
Jägarnas Riksförbund	Organisationsbidrag	9 700 000
Svenska Älghundsklubben – Exteriör- och anatomiutbildning	Verksamhetsbidrag	70 000
Svenska Älghundsklubben – Avelskonferens	Verksamhetsbidrag	120 000
Svenska Älghundsklubben – Domarutbildning jaktprovsregler	Verksamhetsbidrag	220 000
SUMMA		28 256 169

3.7 Gåsräkningen

Genom inventeringarna går det att följa gåspopulationernas utveckling och utbredning som är en viktig del av viltövervakningen. Insamlade data har använts både inom den svenska gåsförvaltningen och inom det internationella samarbetet European Goose Management Platform (EGMP) inom African-Eurasian Migratory Waterbird Agreement (AEWA), ett organ inom de Förenta nationernas miljöprogram UNEP. Den internationella rapporteringen från gåsinventeringen är visserligen inte obligatorisk men EU-kommissionen är angelägen om att datainsamlingen görs inom medlemsländerna.

Lund universitet har genomfört uppdraget respektive år och återkommit med data ämnade för de olika ändamålen. Naturvårdsverket har i och med uppdraget producerat en statistiksida på sin hemsida under vilken data publicerats²⁴.

²⁴ Gås, antal individer i Sverige

4. Slutsatser och fortsatt arbete

Arbetet med regeringsuppdraget har fungerat bra, både internt och i samarbeten mellan externa aktörer och Naturvårdsverket. Alla delar har omhändertagits och eventuella avvikelser har hanterats löpande.

Naturvårdsverket bedömer att de åtgärder som utförts inom detta uppdrag är av stor betydelse för staten, viltförvaltningen och för en fungerande viltvård. Nuvarande upphandlade tjänster är förlängda till och med 31 december 2025 och i och med det behöver Naturvårdsverket upphandla dessa områden på nytt inför 2026, vilket är möjligt i och med ändringen i 48 a § i jaktförordningen²⁵. Vid utformningen av nya upphandlingar avser Naturvårdsverket att formulera uppdrag som sträcker sig över flera år. Då regeringsbeslutet (LI2023/00524 samt LI2024/01065) om brukandet av medel ur Viltvårdsfonden för viltvårdsåtgärder och bidragsgivning under 2025 enbart innefattar medelsfördelning för 2025 behöver Naturvårdsverket därför ytterligare besked ifrån regeringen om fördelningen av medel för åren därefter. För att säkerställa kontinuitet och effektivitet inom förvaltningen bedömer Naturvårdsverket att det behöver finnas en möjlighet till fleråriga beslut ifrån regeringen gällande detta.

Naturvårdsverket vill också uppmärksamma regeringen på att de upphandlade tjänsterna bör prisindexjusteras i enlighet med TPI. Prisförändringen på summan av de upphandlade tjänsterna i och med tjänsteprisindexjustering anser Naturvårdsverket bör speglas i summan av de tilldelade medlen till Naturvårdsverket från regeringen i synnerhet om regeringens beslut är flerårigt.

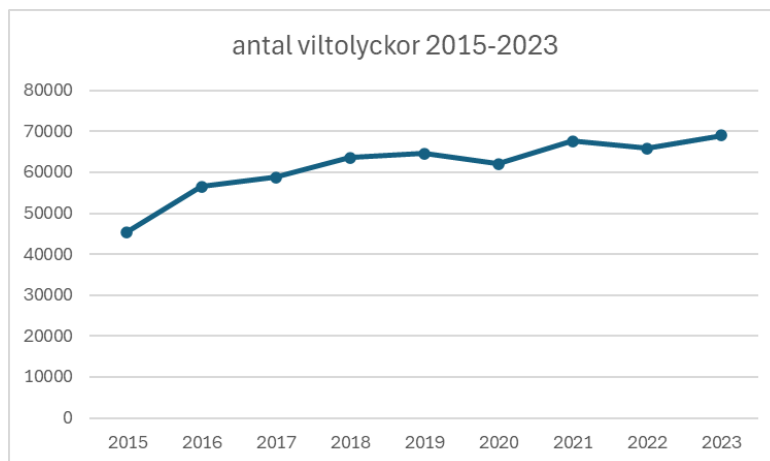
Adaptiv klövviltsförvaltning

Den adaptiva klövviltsförvaltningen spänner över många separata ämnesområden och innehåller t.ex. systematisk observation som innebär viltövervakning. Den innefattar även delar som analys och kunskapsbyggande, vilket genomsyrar all viltförvaltning. Just systematisk observation, enligt en kvalitetssäkrad inventeringsmetodik, är en nyckelfaktor inom förvaltningen. För övriga klövviltsarter förutom älg saknas idag kvalitetssäkrade och användarvänliga metoder för att övervaka stammarnas fluktuationer, något som kan vara värt att ta med i arbetet med uppdraget när det ska upphandlas på nytt.

Vilt och trafik

Antalet viltolyckor ökar och inget tyder i dagsläget på att den trenden kommer att vika. Under 2023 utfördes drygt 69 000 uppdrag av NVR (se Figur 2).

²⁵ [Jaktförordning \(1987:905\) | Sveriges riksdag](#)

Figur 2. Antalet registrerade viltolyckor nationellt mellan 2015–2023.²⁶

Eftersöksorganisationen kommer sannolikt även fortsatt ha många uppdrag att utföra och behovet av en väl fungerande eftersöksorganisation kvarstår.

På grund av rådande samhällssituation har polisen nedprioriterat mycket av sin verksamhet kopplad till viltolyckor. Inför den framtida upphandlingen kan det därför bli aktuellt att se över detta och överföra och skriva in en del uppgifter som tidigare legat på Polismyndigheten i ett framtida avtal. Uppdraget kan också komma att innefatta förebyggande arbete, ett område som även det har blivit nedprioriterat av Polismyndigheten.

Jaktrapportering och viltobservationer

En viktig del av viltövervakningen är insamlandet av jaktrapportering och viltobservationer. Naturvårdsverket har för avsikt att likt övriga deluppdrag genomföra en ny upphandling under 2025 även för dessa tjänster. Det finns fortsatta utvecklingsmöjligheter gällande insamlandet av jaktdata och dessa områden, till exempel jaktdata från kommunjägare och möjlighet att rapportera fler arter efter skydds jakt på enskilds initiativ, kan komma att vara aktuella att arbeta vidare med inför nästa upphandling. Även kommunikativa insatser som når ut till fler gällande exempelvis skydds jakt på enskilds initiativ finns det behov av att fokusera på.

Även om det förekommer många svårigheter med att nå dit, vore det mer effektivt och kvalitativt säkert att ha ett verktyg dit all jaktrapportering når, även om data kommer in via olika kanaler.

Viltprovtagning

Det finns många skäl till med att bevaka viltsjukdomar och deras spridning både för den specifika arten, ekosystemen och samhället. Under utbrottet av den afrikanska svinpesten (ASF) under hösten 2023 i Fagersta tydliggjordes vikten av god viltsjukdomsövervakning, kommunikation, organisation och samarbete. Inför ett nytt upphandlingsförfarande av tjänsten är det viktigt att de medel som tilldelas

²⁶ www.viltolycka.se

tjänsten används effektivt och de delar som inte har utnyttjats till fullo i nuvarande avtal kan komma att behöva ses över och ändras.

Bidrag ur Viltvårdsfonden

Efter att syftet med bidrag ur Viltvårdsfonden förtydligades i förordning om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden har ansökningarna också blivit tydligare.

Idag går en större del av den tilldelade summan ut som ett organisationsbidrag till en av de större jägarorganisationerna. Fram till idag har Naturvårdsverket inte behövt prioritera hårt mellan ansökningar då tilldelat anslag har gått relativt jämt upp med resterande bidragsberättigade ansökningar. Under handläggningen av ansökningarna inför bidragsår 2025 kommer det dock behöva göras betydande prioriteringar mellan bidragsberättigade ansökningar och flertalet kommer tyvärr stå utan bidrag. Minskas medlen till bidragsgivning från Viltvårdsfonden framöver, till följd av oförändrade tilldelade summor trots prisindexjusteringar för de upphandlade avtalen, kommer det få konsekvenser för de som ansöker, om mängden ansökningar ligger kvar på ungefär samma nivå som tidigare. Det skulle troligen också innebära att spridningen av medel mellan olika typer av organisationer skulle bli smalare då deras verksamheter – om än i linje med kraven – kan ligga aningen längre ifrån syftet i den aktuella förordningen.

För bidragsår 2025 ser Naturvårdsverket också en ökning av antalet hundklubbar som ansöker om bidrag.

Naturvårdsverket ser positivt på att åtgärder som främjar viltvården görs i samverkan inom en riksorganisation och dess lokalorganisationer för att få ett samlat grepp, och på så sätt möjliggöra större effekt. Det är bra om organisationerna samordnar sina ansökningar om bidrag när det finns ett organisatoriskt samband mellan flera sökande.

Det är fortsatt viktigt att Naturvårdsverket fattar beslut om bidragsgivning så snart som möjligt för att de sökande organisationerna ska kunna planera sin verksamhet i god tid. Det är önskvärt att besluten fattas i december året innan organisationernas planerade verksamhet. Naturvårdsverket kommer att fortsatt sträva efter att fatta besluten enligt önskemål från bidragssökanden. Det förekommer dock utmaningar med det, till exempel ansökningsperioden, som Naturvårdsverket i så fall behöver se över. Hittills har ansökningsperioden för bidrag ur Viltvårdsfonden legat under sensommar/tidig höst vilket har medfört att handläggningsarbetet har sträckt sig fram till december med beslut som fattats tidigt i januari året därpå. Detta har bidragit till att vissa organisationer har behövt betala tillbaka utbetalade medel då de inte har kunnat nyttja dem.

Förändringen gällande demokrativillkoren i förordningen om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden som börjar gälla den 1 januari 2025, kommer troligen leda till en tydligare och mer säker bidragsgivning.

Gåsräkningen

Den årliga riktade gåsinventeringen är en verksamhet som Naturvårdsverket planerar att bibehålla förutsatt att det finns medel. Antalet gäss har ökat kraftigt under de senaste 20 åren och signaler tyder på att vissa arter ändrar flyttbeteende i

samband med klimatförändringarna och förändrat lantbruk. För att kunna föra en adaptiv gåsförvaltning är det då av stor vikt att man grundar beslut på uppdaterad kunskap. Det krävs en tydlig bild över vilka arter som förekommer i Sverige, deras antal och utbredning. Mycket av de data som tas fram ifrån inventeringen används inom det internationella samarbetet där EU-kommissionen är tydliga med att de önskar att alla berörda medlemsländer bidrar med inventeringsdata för bästa möjliga internationella förvaltning.

5. Källförteckning

Naturvårdsverket, 2024 a, Främja viltvården med medel ur vildvårdfonden – Förslag på författningsändringar. Delredovisning av regeringsuppdrag Redovisningsrapport Regeringsuppdrag. NV-00322-21.

Naturvårdsverket, 2022, Att främja viltvården med medel ur viltvårdsfonden. Lägesrapport för regeringsuppdrag. Redovisningsrapport Regeringsuppdrag. NV-00322-21.

Naturvårdsverket, 2024 b, Att främja viltvården genom upphandling eller bidrag. Delredovisning av regeringsuppdraget att med medel ur viltvårdsfonden främja viltvården. Att främja viltvården genom upphandling eller bidrag. NV-0322-21.

Naturvårdsverket a, Så används viltvårdsavgiften, <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/jakt-och-vilt/sa-anvands-viltvardsavgiften/> hämtad 2024-11-22

Svenska Jägareförbundets a, <https://jagareforbundet.se/> Hämtad 2024-11-22

Naturvårdsverket b, Strategi för svensk viltförvaltning 2022–2029, <https://www.naturvardsverket.se/publikationer/8800/978-91-620-8889-7/> . Hämtad 2024-11-22

Widemo, Fredrik (2021), Attityder till älgstammens storlek <https://www.slu.se/globalassets/ew/org/inst/vfm/nyheter/2021/oktober/attityder-till-algstammens-storlek-2013-2021.pdf>

Svenska naturförvaltning, Älgfrode, <https://www.naturforvaltning.se/vad-vi-goer/aelgfrode.aspx>. Hämtad 2024-11-22.

Svenska jägareförbundet b, E-jakt, <https://jagareforbundet.se/utbildning/ejakt/algforvaltning/>. Hämtad 2024-11-22.

Viltdata, www.viltdata.se. Hämtad 2024-11-22

Jaktförordningen (1987:905), https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/jaktforordning-1987905_sfs-1987-905/. Hämtad 2024-11-22

Svenska jägareförbundet c, Viltforum, <https://jagareforbundet.se/vilt/viltforum/>. Hämtad 2024-11-22

Viltdata b, länsvisa avskjutningsrapporter, <https://www.viltdata.se/avskjutningsrapporter/>. Hämtad 2024-11-22

Länsstyrelserna, <https://www.algdata.se/>. Hämtad 2024-11-22

Svenska jägareförbundet d, Viltsjukdomar <https://jagareforbundet.se/vilt/viltsjukdomar/>. Hämtad 2024-11-22

Förordning (2021:12) om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-202112-om-vissa-bidrag-ur_sfs-2021-12/. Hämtad 2024-11-22

Jaktlag (1987:259) https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/jaktlag-1987259_sfs-1987-259/. Hämtad 2024-11-22

Naturvårdsverket c, Gås, antal individer i Sverige, <https://www.naturvardsverket.se/data-och-statistik/vilt/gas-antal-individer-i-sverige/>. Hämtad 2024-11-22

Nationella viltolycksrådet, <https://www.viltolycka.se/>. Hämtad 2024-11-22

Naturvårdsverket d, ärende NV-06878-21, Anskaffning av konsulttjänster för adaptiv förvaltning av klövvilt

Naturvårdsverket e, ärende NV-06993-21, Upphandling av konsulttjänst vilt och trafik

Naturvårdsverket f, ärende NV-06397-21, Anskaffning av insamling av jaktresultat och viltobservationer

Naturvårdsverket g, ärende NV-00322-22, Anskaffning av konsult för Viltprovtagning

Naturvårdsverket h, ärende NV-05486-22, Inventering av gäss 2022

Naturvårdsverket i, ärende NV-04503-23, Inventering av gäss 2023

Naturvårdsverket j, ärende NV-01970-24, Inventering av gäss 2024

Naturvårdsverket k, ärende NV-00926-21 Bidrag ur viltvårdsfonden 2021

Naturvårdsverket l, ärende NV-06838-21 Bidrag ur viltvårdsfonden 2022

Naturvårdsverket m, ärende NV-02048-22 Bidrag ur viltvårdsfonden 2023

Naturvårdsverket n, ärende NV-04255-23 Bidrag ur viltvårdsfonden 2024

Naturvårdsverket o, ärende NV-04915-24 Bidrag ur viltvårdsfonden 2025